AANGETEKEND

AAN Het college van burgemeester en wethouders
van de gemeente West Betuwe
Postbus 112
4190 CC GELDERMALSEN

MAIL gemeente@westbetuwe.nl

VAN

TELEFOON
FAX
E-MAIL

BEZOEKADRES

POSTADRES

INTERNET

DATUM 13 juli 2021
ONDERWERP Verzoek handhavend op te treden tegen staalslakken

VERZOEK HANDHAVEND OP TE TREDEN

Edelachtbaar college,

Namens ("**cliënten**"), verzoek ik u handhavend op te treden tegen de staalslakken op verschillende percelen.

Cliënten zijn eigenaar van het perceel. Mevrouw ... huurt de woning van cliënten. Het perceel waarop de woning is gelegen, grenst vrijwel direct aan de gronden waar de bodem ernstig verontreinigd is met staalslakken, hetgeen zichtbaar is op onderstaande afbeelding. De woning is rechts in beeld aangegeven met het rode pinnetje en de vervuilde percelen zijn alle percelen binnen de lichtgroene lijn.

Samengevat stellen cliënten zich op het standpunt dat de staalslakken onacceptabele risico's voor het milieu – en meer specifiek de bodem – met zich mee brengen. Hierover het volgende.

1. Aanleiding

The Dutch Business Sport and Recreation development II B.V. ("**The Dutch**"), een golfclub gevestigd aan de Haarweg, heeft uitbreidingsplannen en is voornemens haar golfbaan uit te breiden naar de gronden aan de andere zijde van de Haarweg. Grondbedrijf Sent One B.V. ("**Sent One**") is ten behoeve van de uitbreiding begonnen met voorbereidende werkzaamheden. Hierbij heeft Sent One LD-staalslakken ("**staalslakken**") toegepast die een grote mate van kalk bevatten. De staalslakken zijn in aanraking met het grondwater gekomen, waardoor een ernstige bodemverontreiniging is ontstaan. Uw college heeft daarom in maart 2019 de werkzaamheden stilgelegd, waarna verschillende onderzoeken zijn gedaan. In oktober 2019 adviseerde de Omgevingsdienst Rivierenland de staalslakken af te voeren. Uw college heeft op 15 oktober 2019 besloten dit advies te volgen. Hiertoe is in november een last onder dwangsom opgelegd aan Sent One en The Dutch.

Na overleg en afstemming tussen verschillende partijen heeft het college begin 2020 besloten dat toch zou worden gekozen voor een saneringsscenario waarbij de staalslakken op de locatie mogen blijven, waarbij de bodem wordt opgehoogd en de staalslakken worden geïsoleerd. Dit scenario zou financieel en juridisch gezien de voorkeur verdienen.[1] Bezien vanuit het milieu en technische aspecten was het echter het verwijderen van de staalslakken dat de voorkeur verdiende.

Voor het saneringsscenario is een plan van aanpak opgesteld. In de zomer van 2020 zijn definitieve afspraken gemaakt in de vorm van een handhavingsovereenkomst tussen de gemeente enerzijds en Sent One en The Dutch anderzijds. Het saneren van de vervuilde grond zal acht jaar in beslag zal nemen en houdt onder meer in dat de staalslakken mogen blijven en dat een ophooglaag zal worden aangebracht om (nieuw) contact van de staalslakken met het grondwater te voorkomen.

Namens cliënten heb ik uw college bij brief van 7 april 2021 gevraagd terug te komen op uw beslissing om de staalslakken op de locatie te laten blijven en niet te laten afvoeren, omdat dit onacceptabele risico's met zich mee brengt en uw college een onnavolgbare afweging maakt die in rechte geen stand kan houden. Bij brief van 12 mei 2021 heeft uw college aangegeven niet terug te komen op de genomen de beslissing, ondanks dat het zich kan vinden in de zorgen en bedenkingen van cliënten en hun standpunten deelt.

Nu uw college niet heeft besloten te staalslakken af te voeren dan wel te laten afvoeren – hetgeen het enige scenario is dat in overeenstemming zou zijn met de Wet milieubeheer en het Besluit bodemkwaliteit – zien cliënten zich genoodzaakt tot het verzoeken om handhaving over te gaan. Cliënten overwegen verdere juridische stappen indien u uw besluit de staalslakken niet af te voeren handhaaft.

2. Overtredingen

Het juridisch kader wordt gevormd door de Wet bodembescherming ("**Wbb**") en het Besluit bodemkwaliteit

[1] Zie de informatienota van het college voor de raadsvergadering van 26 mei 2020., d.d. 20 april 2020. (kenmerk 57274).

("**Bbk**"). De verontreiniging als gevolg van de toepassing van de staalslakken vormt meerdere overtredingen van deze wet- en regelgeving, die bovendien aan Sent One en The Dutch kunnen worden toegerekend.

2.1 Overtreding van de zorgplicht van artikel 13 van de Wet bodembescherming

Op grond van artikel 13 van de Wbb geldt een zorgplicht die inhoudt dat iedereen die op of in de bodem handelingen verricht als bedoeld in de Wet bodembeschermingen en redelijkerwijs wist of had kunnen vermoeden dat door deze handelingen de bodem kon worden verontreinigd of aangetast, is verplicht alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd om de verontreiniging c.q. aantasting en de gevolgen daarvan te beperken en zoveel mogelijk ongedaan te maken. Eén van deze handelingen is bijvoorbeeld het verrichten van handelingen waarbij stoffen die de bodem kunnen verontreinigen of aantasten, op of in de bodem worden gebracht, ten einde deze aldaar te laten (artikel 6 Wbb).

De verontreiniging die is opgetreden als gevolg van het gebruik van de staalslakken, is een overtreding van de zorgplicht van artikel 13 van de Wbb. Sent One en The Dutch hadden kunnen vermoeden dat het toepassen van staalslakken een bodemverontreiniging zou kunnen veroorzaken. Van de hier toegepaste staalslakken is bekend dat zij reageren wanneer zij in aanraking komen met water.[2] De leverancier heeft Sent One als afnemer bovendien gewaarschuwd voor uitspoeling van de kalk.[3] Sent One heeft de staalslakken echter niet conform de toepassingsvoorwaarden uit het productcertificaat toegepast.

Sent One en The Dutch hebben vervolgens niet de maatregelen genomen die redelijkerwijs van hen mochten worden verwacht om de verontreiniging te beperken c.q. ongedaan te maken. Sent One had bijvoorbeeld geen maatregelen getroffen om te voorkomen dat kalk uit de staalslakken in aanraking zou komen met het grondwater. Daarnaast weigerden Sent One en The Dutch in eerste instantie de door de gemeente aan hen opgelegde maatregelen uit te voeren, tot dat een handhavingsovereenkomst die mede inhield dat Sent One en The Dutch zich zouden houden aan het plan van aanpak.

De voorzieningenrechter van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State ("**de Afdeling**") heeft al overwogen dat het aannemelijk is dat Sent One en The Dutch artikel 13 van de Wbb hebben overtreden. Dat zij de informatie van het productinformatieblad van de leverancier van de staalslakken zouden hebben gevolgd, doet hier niet aan af, nu het een oudere versie betrof en dat Sent One en The Dutch er niet van ontsloeg om de staalslakken op een zorgvuldige wijze toe te passen.[4] Uw college heeft zelfs expliciet erkent dat sprake is van een overtreding.[5]

[2] Zie bijvoorbeeld de 'Circulaire Toepassing van staalslak en hoogovenslak(zand) in aanvullingen en ophogingen', Stcrt. 2005, 128.

[3] Zie vraag en antwoord 2, en bijlage 2, van 'Vragen artikel 50 RvO van de fractie van de PvdA naar aanleiding van de vervuiling van het oppervlaktewater tussen A15 en het Lingebos te Spijk'.

[4] ABRvS (vzr.) 25 september 2019, ECLI:NL:RVS:2019:3232, r.o. 4.3.

[5] Zie bijvoorbeeld de brief van het college van burgemeester en wethouders, D06 Beantwoording ingekomen stuk D10 raad 27 oktober 2020 Brief Golfterrein Vervuiling, p. 1.

Op grond van deze zorgplicht zijn bovendien zowel Sent One als The Dutch overtreder. Sent One als zijnde de directe veroorzaker en The Dutch als zijnde degene die het in zijn macht heeft de gevolgen daarvan te beperken en zoveel mogelijk ongedaan te maken.[6] Kortom, Sent One en The Dutch waren, gezien de ernstige verontreiniging, gehouden alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hen konden worden gevergd en hebben dit ten onrechte niet gedaan. Zodoende is sprake van een overtreding van artikel 13 van de Wet bodembescherming.

2.2 Overtreding van de zorgplicht van artikel 7 van het Besluit bodemkwaliteit

Ook geldt een zorgplicht op grond van artikel 7 van het Bbk, die inhoudt dat degene die bouwstoffen, grond of baggerspecie toepast en die weet of redelijkerwijs had kunnen weten dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor een oppervlaktewaterlichaam ontstaan of kunnen ontstaan, die niet of onvoldoende worden voorkomen of beperkt door naleving van de bij of krachtens dit besluit gestelde regels, voorkomt die gevolgen of beperkt die zoveel mogelijk. Het is op grond van artikel 28, vijfde lid, van het Bbk verboden om bouwstoffen toe te passen in strijd met deze zorgplicht.

Ook uit deze artikelen volgt dat Sent One en The Dutch een overtreding hebben begaan. Sent One en The Dutch hadden wederom kunnen vermoeden dat het toepassen van de staalslakken nadelige gevolgen voor een oppervlaktewater (konden) ontstaan, nu zij geen maatregelen hadden getroffen om contact tussen de staalslakken en het grondwater te voorkomen. Dat staalslakken een goedgekeurde bouwstof zouden zijn, doet hier niet aan af. Dat neemt immers niet weg dat nadelige gevolgen voor het oppervlaktewaterlichaam konden ontstaan en ook daadwerkelijk zijn ontstaan. Sent One en The Dutch hebben zodoende de nadelige gevolgen voor het grondwaterlichaam niet voorkomen. Nu zij bovendien in strijd met deze zorgplicht de staalslakken hebben toegepast, hebben zij het verbod van artikel 28, vijfde lid, van het Bbk overtreden door de staalslakken toch toe te passen.

Het Besluit bodemkwaliteit is bovendien mede gebaseerd op artikel 6 van de Wet bodembescherming, waardoor een overtreding van de regels van het Bbk tevens een overtreding van artikel 6 Wbb en daarmee van de zorgplicht van artikel 13 Wbb oplevert.

3. Een tweede bodemverontreiniging, en daarmee een voortzetting van de overtredingen, is ophanden

Het verzoek handhavend op te treden doen cliënten te meer, nu uit de notitie d.d. 20 maart 2020 waarin de saneringsvarianten worden bezien volgt dat uw college rekening houdt met een nieuwe verontreiniging. De bron van de verontreiniging blijft immers aanwezig in de bodem. Hoewel deze wordt geïsoleerd, zodat de kans op uitloging nihil zou moeten zijn, en het gehele gebied zal worden gemonitord, blijft een risico op verontreiniging bestaan gezien de heterogene en stabiele ondergrond. Bovendien duurt het 26 maanden,

[6] ABRvS (vzr.) 25 september 2019, ECLI:NL:RVS:2019:3232, r.o. 4.4.

en derhalve meer dan twee jaar, voordat de grond is opgehoogd en de staalslakken zijn geïsoleerd.[7] Tot die tijd zullen zij in ieder geval een risico vormen. Nu cliënten bijzonder dicht bij de verontreinigde percelen een perceel bezitten c.q. daarop wonen, vormen de staalslakken een gevaar voor hun gezondheid en het desbetreffende perceel. Een tweede verontreiniging dient dan ook te worden voorkomen.

Nu de gemeente al eerder handhavend heeft opgetreden tegen Sent One en The Dutch vanwege de toepassing van de staalslakken en de veroorzaakte bodemverontreiniging, is de enige juiste conclusie dat zij wederom handhavend op dient te treden. De toenmalige overtredingen van de Wet bodembescherming en het Besluit bodemkwaliteit bestaan immers nog steeds en kunnen resulteren in een nieuwe verontreiniging, met alle gevolgen voor het milieu van dien. De kosten van een nieuwe verontreiniging worden bovendien door u opgenomen bij de financiële risico's op de lange termijn. De gemeente anticipeert zodoende op het zich daadwerkelijk voordoen van de tweede verontreiniging. Het komt cliënten uitermate vreemd voor dat het college, als zijnde het bevoegd gezag voor handhaving, niet optreedt tegen de overtredingen en bovendien rekening houdt met een tweede verontreiniging.

Uw gemeente dient zodoende over te gaan tot handhavend optreden vanwege de geconstateerde overtredingen en om een nieuwe verontreiniging als gevolg van deze overtredingen te voorkomen. De gemeente dient de verwijdering van staalslakken te gelasten, nu dit de enige juiste manier is om de verontreiniging tegen te gaan. Ten overvloede merken cliënten op dat het ook de voorkeur van de raad heeft de staalslakken te verwijderen.[8]

4. Afsluiting en verzoek

Uit het bovenstaande volgt dat als gevolg van de toepassing van staalslakken overtredingen hebben plaatsgevonden, en nog steeds plaatsvinden, van de Wet bodembescherming en het Besluit bodemkwaliteit. Gelet hierop verzoek ik uw college het volgende:

Allereerst vast te stellen dat Sent One en The Dutch in strijd hebben gehandeld met:

- De zorgplicht van artikel 13 van de Wbb, door handelingen te verrichten in de bodem waarbij ze redelijkerwijs hadden kunnen vermoeden dat door deze handelingen de bodem kon worden verontreinigd en door niet alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hen konden worden gevergd om de verontreiniging en de gevolgen daarvan te beperken en zoveel mogelijk ongedaan te maken.
- Artikel 28, vijfde lid, en de zorgplicht van artikel 7 van het Bkk, door bouwstoffen toe te passen waarvan ze redelijkerwijs hadden kunnen weten dat door dit handelen nadelige gevolgen voor een oppervlaktewaterlichaam konden ontstaan die niet of onvoldoende zijn voorkomen of beperkt door naleving van de bij of krachtens het Bbk gestelde regels en door die gevolgen niet zo veel mogelijk te voorkomen of te beperken.

[7] Zie bijvoorbeeld de informatienota van het college voor de raadsvergadering d.d. 30 juni 2020, d.d. 10 juni 2020 (kenmerk 68644).

[8] Zie de motie van de raad inzake 'Sanering golfbaan The Dutch' voor de raadsvergadering van 7 juli 2020 en de besluitenlijst van de raadsvergadering van 7 juli 2020 (zaaknummer 45237).

En daarnaast Sent One en The Dutch te gelasten de staalslakken van de percelen te verwijderen en verwijderd te houden, ten einde de verontreiniging zoveel mogelijk te beperken en een nieuwe verontreiniging te voorkomen.

Een kopie van dit verzoek handhavend op te treden zend ik aan de gemeenteraad.

Met vriendelijke groet,
Advocaat AKD